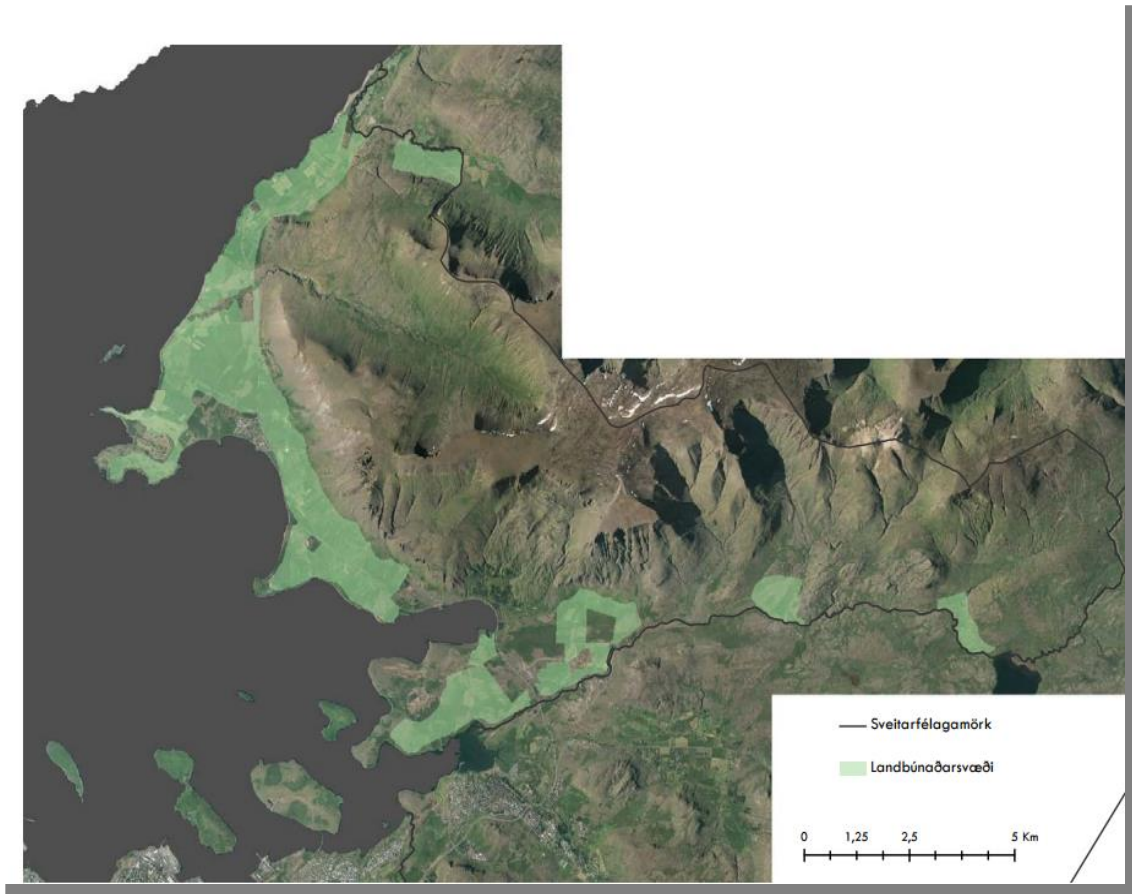

LANDBÚNAÐSTEFNA FYRIR KJALARNES STARFSHÓPUR

DRÖG AÐ NIÐURSTÖÐU - SAMANTEKT

Dags. 16. október 2017

INNGANGUR

Þann 10.febrúar 2016 þá skipaði umhverfis- og skipulagsráð Reykjavíkur í starfshópinn, en hann skipa fulltrúar allra flokka í borgarstjórn og með hópnum starfa fulltrúa frá Skipulagsfulltrúa, Heilbrigðiseftirlitinu og frá skrifstofu sviðsstjóra umhverfis- og skipulagssviðs. Eftirfarandi fulltrúar eru í hópnum; Þorkell Heiðarsson, S. Björn Blöndal, Sigríður Pétursdóttir, Marta Guðjónsdóttir, Sigurður Ingi Jónsson og Sigurborg Ósk Haraldsdóttir. Eftirfarandi starfsmenn umhverfis- og skipulagssviðs eru í hópnum, Björn Ingi Edvardsson, landslagsarkitekt hjá skipulagsfulltrúa, Svava S. Steinarsdóttir, heilbrigðisfulltrúi á Heilbrigðiseftirliti Reykjavíkur og Haraldur Sigurðsson, skipulagsfræðingur og deildarstjóri aðal- og svæðisskipulags

MARKMIÐ OG TILGANGUR STARFSHÓPSINS

Markmið og tilgangur starfshópsins hefur verið að móta frekari stefnu um landbúnað og landnýtingu á Kjalarnesi á grundvelli stefnu gildandi aðalskipulags um landbúnaðarsvæði og almennrar stefnu um þróun Kjalarnes. Einnig að höfð verði til hliðsjónar fyrirbyggjandi þingsályktunartillaga um Landsskipulagsstefna um Skipulag í dreifbýli. Einnig að sérstaklega verði horft til eftirfarandi markmiða í AR2010-2030 um að 1., „Efla ræktun og matvælaframleiðslu og skapa fjölbreytta búsetukosti á landbúnaðarsvæðum, sbr. markmið jarðalaga, og stuðla að sjálfbærri landnýtingu í dreifbýli Reykjavíkur. 2., „Stuðla að verndun verðmæts landbúnaðarlands og efla fjölbreytta ræktun og matvælaframleiðslu á landbúnaðarsvæðum í anda sjálfbærrar þróunar.“ Í greinargerð um stefnuna segir: „Hefðbundinn landbúnaður hefur verið á undanhaldi á Kjalarnesi á undanförunum árum.

Matvælaframleiðsla á svæðinu er í auknum mæli bundin við þau leidi, þar sem gæði viðkomandi landbúnaðarlands nýtast takmarkað. Starfsleyfis skyld svína- og kjúklingabú eru á Móum, Vallá, Melavöllum, Brautarholti, Saltvík og Sætúni, og sláturhús í Saltvík. Breyttar áherslur í landbúnaði, með auknu vægi lífrænnar ræktunar og beinni tengslum framleiðenda og neytenda, getur skapað ný tækifæri í matvælaframleiðslu á Kjalarnesi. Þar nýtur Kjalarnesið nálægðar við stærsta þéttbýlissvæði landsins, þar sem eftirspurn eftir lífrænt vottuðum afurðum beint frá býli eykst sífellt.“ Markmiðið er að setja skýrari ákvæði um ræktun og matvælaframleiðslu á landbúnaðarsvæðum og ákveðnari reglur um þá matvælaframleiðslu sem er starfsleyfis skyld. Leiðarljósið er að efla landbúnað sem nýtir gæði landsins til ræktunar og matvælaframleiðslu.

VIÐFANGSEFNI OG VERKEFNI

Viðfangsefni starfshópsins og verkefnið hefur falist í því að rýna og eftir atvikum endurmeta stefnu aðalskipulagsins um landbúnað og landnýtingu á Kjalarnesi. Einnig hefur þurft að rýna núverandi laga- og reglugerðarumhverfi um landbúnað, m.a. um starfsleyfis skyldan landbúnað og þau leidi. Hópurinn kallar til sín sérfræðinga eftir því sem þörf er á. Tillögur hópsins geta falið í sér tillögur að breytingum á AR2010-2030, verklagsreglur við útgáfu starfsleyfa, ákveðnari kröfur um mat á umhverfisáhrifum þau leidis og tillögur um breytingar á laga- og reglugerðarumhverfi. Hópurinn skal hafa samráð við íbúa, landeigendur og aðra hagsmunaaðila við mótun stefnunnar. Stefnu verði að því að kynna drög að stefnunni á opnum fundi.

Staðsetning og fjöldi alifugla- og svinabúa á Kjalarnesinu.
 /eftir að uppfæra kortið.

UM KJALARNESIÐ

Kjalarnes hefur sérstöðu innan Reykjavíkur sem eina landbúnaðar- og dreifbýlissvæðið innan sveitarfélagsins. Borgarhlutinn er um 161 ferkílómetri að stærð. Vegna sérstöðu Kjalarnessins er stefna um landnotkun í borgarhlutanum sett fram með öðrum hætti en fyrir hina borgarhlutana. Helstu markmið eru lögð til grundvallar í aðalskipulaginu og skal horfa til þeirra við gerð hverfis- og deiliskipulags, veitingu framkvæmdaleyfa og afgreiðslu einstakra mála. Ekki eru tilgreind hér að neðan öll markmið í aðalskipulagi fyrir borgarhlutann, en þau sem horfa skal á við mótun landbúnaðastefnunnar:

- Virða sérstöðu Kjalarness innan Reykjavíkur sem landbúnaðar- og dreifbýlissvæði og skapa þannig fjölbreyttari búsetukosti innan borgarinnar
- Styrkja Grundarhverfi og nágrenni sem þungamiðju borgarhlutans
 - Með fjölgun íbúa
 - Með fjölgun atvinnutækifæra
 - Með eflingu þjónustu og fjölbreyttari afþreyingarmöguleikum
 - Með skýrri framtíðarsýn sem sett er fram í hverfisskipulagi fyrir Grundarhverfi og næsta nágrenni
- Þróun og uppbygging á landbúnaðarsvæðum verði í samræmi við markmið jarðalaga og markmiða um sjálfbæra þróun. Stuðlað verði að aukinni fjölbreytni í ræktun, matvælaframleiðslu, atvinnustarfsemi, tómstundabúskap og búsetu.
- Svæði á Álfsnesi og Esjumelum verði þróuð sem sérhæfð atvinnusvæði og atvinnutækifærum þar með fjölgað innan borgarhlutans
- Fjölbreytni í útivistar- og afþreyingarmöguleikum verð aukin
- Tryggðar verði öruggari, greiðari og vistvænni samgöngur innan borgarhlutans með endurbótum á Vesturlandsvegi og síðar með gerð Sundabrautar
- Vernda ósnortna strandlengju og tryggja aðgengi að fjörunni
- Bæta útivistarsvæðin með markvissum áætlunum um skógrækt og stígagerð
- Byggja upp göngu-, hjóla- og reiðstígakerfi sem verði hluti af heildstæðum stígakerfum borgarinnar
- Stefnumörkun um landnotkun og uppbyggingu taki tillit til ofanflóðahættu samkvæmt mati Veðurstofu Íslands. Þétt byggð verði ekki heimiluð þar sem hætta stafar af ofanflóðum

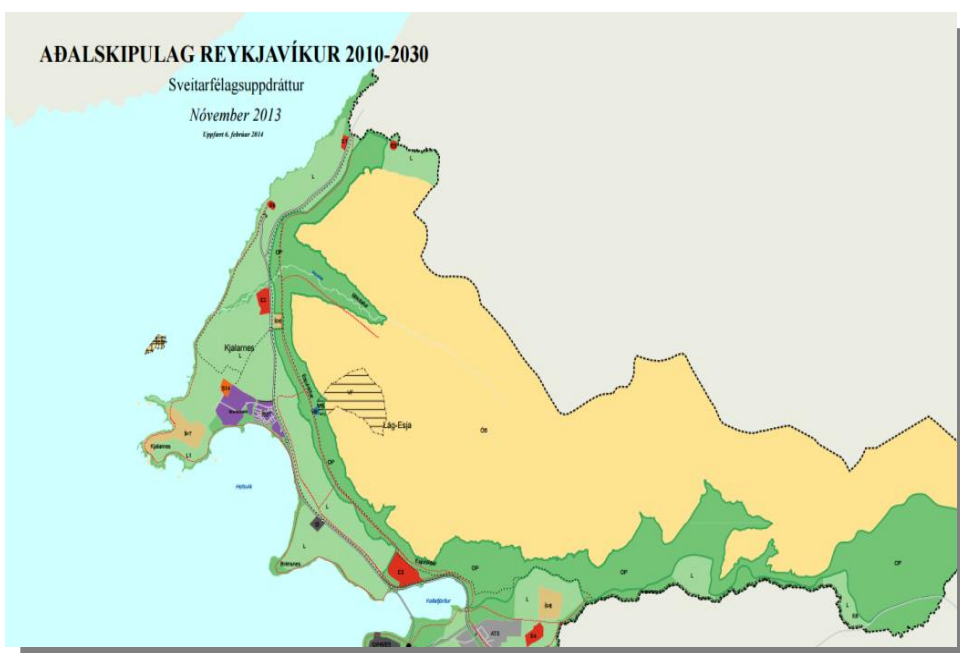
Mikilvægt er að virða og vernda Kjalarnesið sem landbúnaðarsvæði og dreifbýli og stuðla að fjölbreyttari búsetukostum og öfluglu atvinnulífi á svæðinu, en jafnframt tryggja aðgengi almennings að svæðum með útivistargildi og taka frá þau svæði sem hafa sérstakt verndargildi. Hefðbundinn landbúnaður hefur verið á undanhaldi á Kjalarnesi á undanförunum árum. Matvælaframleiðsla á svæðinu er í auknum mæli bundin við þauleldi, þar sem gæði viðkomandi landbúnaðarlands nýtast með takmörkuðum hætti. Starfsleyfisskyld svína- og kjúklingabú eru á eftirfarandi jörðum, Móum, Vallá, Melavöllum, Brautarholti og Sætúni, auk sláturhúss í Saltvík.

Breyttar áherslur í landbúnaði, með auknu vægi lífrænnar ræktunar og beinni tengsla framleiðenda og neytenda (sbr. Beint frá býli), geta skapað ný tækifæri í matvælaframleiðslu á Kjalarnes. Þar nýtur Kjalarnesið nálægðar við stærsta þéttbýlissvæði landsins, þar sem eftirspurn eftir lífrænt vottuðum afurðum beint frá býli eykst sífellt. Markmið aðalskipulagsins er að efla fjölbreytta ræktun og matvælaframleiðslu á landbúnaðarsvæðum

Kjalarness, sbr. markmið jarðalaga og að landnýting verði í samræmi við markmið um sjálfbæra þróun og markmið Landsskipulagstefnu (drög) um búsetumynstur og dreifingu byggðar. Í aðalskipulaginu er allt láglandi Kjalarness í meginatriðum skilgreint sem landbúnaðarsvæði. Með því er áhersla lögð á að jarðgæði landbúnaðarlands verði vernduð eftir fremsta megni, og að ræktun og búskapur verði höfuðatriði við nýtingu landsins. Vegna núverandi stöðu landnýtingar og uppskiptingar jarða (sjá mynd 1) með aukinni fjölbreytni í búskaparháttum til sveita og með uppbyggingu ferðaþjónustu og fjölbreyttrar atvinnustarfsemi á bújörðum (sbr. skilgreiningu lögbýla skv. jarðalögum) er hins vegar ljóst að við stýringu landnotkunar á bújörðum þarf einnig að tryggja ákveðinn sveigjanleika. Markmiðið er að tryggja fjölbreytta búsetu og ræktun í dreifbýli.

AÐALSKIPULAG REYKJAVÍKUR 2010-2030

Í gildandi aðalskipulagi þá er eftirfarandi skilgreiningu á landnotkun landbúnaðarsvæða og ræktunar: „ Svæði fyrir landbúnað og mannvirki sem tengjast búrekstrinum, með áherslu á búfénað, matvæla- og fóðurframleiðslu. Svæði fyrir skógrækt og landgræðslu, svo sem nytjaskógrækt, fjölnytjaskógrækt, landbótaskógrækt, skjólbelti, landgræðsluskógrækt, skipulagða landgræðslu og aðra uppgræðslu. Ræktað og framræst land innan lögbýla er almennt skilgreint sem landbúnaðarsvæði, þótt landinu hafi verið skipt upp og ekki sé lengur stundaður þar hefðbundinn landbúnaður. Markmið aðalskipulagsins er að efla fjölbreytta ræktun og matvælaframleiðslu á landbúnaðarsvæðum, sbr. markmið jarðalaga og að landnýting verði í samræmi við markmið um sjálfbæra þróun í skipulagslögum. Jafnframt er það markmið aðalskipulagsins að skapa fjölbreytta búsetukosti á landbúnaðarsvæðunum án þess þó að það leiði til þéttbýlispróunar. Önnur atvinnustarfsemi sem tengist búskap og hefð er fyrir að stunda á lögbýlum til sveita er einnig möguleg, s.s. hefðbundin ferðaþjónusta bænda. Á landbúnaðarsvæðum skal fyrst og fremst gera ráð fyrir íbúðarbyggingum sem tengjast búrekstri á viðkomandi landi en einnig má gera ráð fyrir smábýlum og stökum íbúðarhúsum í tengslum við tómstundabúskap.

FUNDARSTÖRF HÓPSINS

Starfshópurinn hefur fundað reglulega á vinnutímabilinu frá því vinnan hófst í lok febrúar 2016. Meðal annars var farin hópferð upp á Kjalarnes 12.apríl 2016 þar sem farin var vettvangsferð á nokkra helstu staði þar sem er þaueldi (Melavellir, Brautarholt, Saltvík) og skoðaðar aðstæður á svæðinu í leiðinni. Jafnframt hefur verið haldinn íbúafundur, 7. nóvember 2016, þar sem tilgangur fundarins var að fá fram skoðanir íbúa vegna vinnu við stefnumörkunina. Niðurstöður munu nýtast vel sem innlegg í vinnu starfshópsins.

OPINN VINNUFUNDUR

Á opna fundinum með íbúum 7. nóvember 2016 var dregin saman staðan í landbúnaðarmálum á Kjalarnesi og þar kom fram m.a. að hefðbundinn landbúnaður hefur verið á undanhaldi vegna veikrar stöðu, en þó er stundaður fjölbreyttur landbúnaður; þó sérstök áhersla sé á alifugla og svínarækt. Óvissa er um framtíð hefðbundins landbúnaðar vegna uppskiptingar jarða og lítillar fjölbreytni á svæðinu. Aðeins er einn dæmigerður sveitabær á svæðinu með kúabú og mættu vera fleiri minni bú með hefðbundin búskap þar sem land væri vel nýtt. Varðandi þaueldið þá er jörðin á þeim lítið nýtt til matvælaframleiðslu að undanskildum þeim byggingum sem innihalda „þaueldið“. Þaueldið hefur farið vaxandi og er líklega stærst

Á Kjalarnesi á öllu landinu. Að sumra mati þá á slíkur „landbúnaður“ meira skylt við iðnað/fjöldaframleiðslu heldur en landbúnað og hefur hinn hefðbundni landbúnaður vikið fyrir iðnaðarbúum í matvælaframleiðslu. Varðandi landkosti þá er Kjalarnesið landfræðilega hentugt til matvælaframleiðslu vegna nándar við markað og neytendur. Landbúnaðarsvæði er til staðar og nóg af því, og inni á skipulagi, fyrir landbúnaðarframleiðslu. Um er að ræða gott land til margvíslegrar ræktunar og mikið af landsins gæðum sem hægt væri að nýta betur. Mikil tækifæri í landbúnaði tengt ferðamönnum og stórefla mætti einnig skógrækt til að auka skjól og kom fram á fundinum mikill vilji til skógræktar á svæðinu og þá þannig að það myndi falla að landi og auka skjól til ræktunar og fyrir vegfarendur. Í stuttum máli var niðurstaðan sú að á Kjalarnesi séu landbúnaðarmálin öflug, krafmikil, en óstýrð og að einhverju leyti einhæf.

Skoðaðir voru mikilvægir áherslupættir sem þyrftu að koma fram í landbúnaðarstefnu. Talað var um leigukerfi, beint frá býli, fjölbreyttari landnotkun (td. hestamennska, skógrækt, útivist, landbúnaður o.fl.), græna trefilinn, og ferðamennsku, skilgreina og afmarka þauledi í skipulagi og takamarka frekari útbreiðslu þess innan svæðisins. Skapa sátt milli byggðar og landbúnaðar.

Varðandi æskilegar aðgerðir til að hrinda í framkvæmd þá var m.a. nefnt að borgin þyrfti að vera í góðu samráði og samtali við landeigendur til að hvetja til skógræktar og þá þyrfti að koma aðstoð og fjárstyrkur þess efnis frá borginni, auk samstarf skógræktarfélaganna. Um beint frá býli hugmyndafræðina, þá ætti að reyna skapa umhverfi fyrir slíkt á svæðinu og samstarfsvettvang framleiðanda af öllum stærðum og tengja það við markað og sölu tengt öðru á svæðinu. Skapa þyrfti sátt milli byggðar og búskapar og gera langtíma áætlanir í skipulagi og einnig að framkvæmda þær áætlanir sem eru fyrirhugaðar í aðalskipulagi (til að mynda, göngu- og reiðleiðir) og skapa fjölbreytni í búskap. Koma þyrfti upp leigukerfi á landbúnaðarlandi og t.d. þá byrja á landi í eigu borgarinnar sem íbúar gætu leigt undir m.a. beit. Mögulega þyrfti að byrja á tilraunaverkefni og auka þannig samvinnu við landeigen dur á Kjalarnesi. Slíkt gæti mögulega opnað tækifæri og möguleika á fjölbreyttari landbúnaði, t.d. var nefnt kornrækt (fyrir bjór), grænmeti, þangrækt

TILLÖGUR STARFSHÓPS

Eins og kemur fram í landsskipulagsstefnu 2015-2026 þá getur skipulag í dreifbýli gefið kost á fjölbreyttri nýtingu lands, s.s. til ræktunar, ferðaþjónustu og útivistar í sátt við náttúru og landslag. Kafli 2.3 fjallar um sjálfbæra nýtingu landbúnaðarlands, þar sem kemur fram að skipulag landnotkunar stuðli að möguleikum á fjölbreyttri og hagkvæmri nýtingu landbúnaðarlands í sátt við umhverfið. Jafnframt kemur fram í þeim kafla að vinna skuli hafin í samráði margra aðila um að standa fyrir gerð leiðbeininga um flokkun landbúnaðarlands til að nota við skipulagsgerð og aðra stefnumótun um landnýtingu. Slíkar leiðbeiningar frá stofnunum Ríkisins hafa þó ekki enn litið dagsins ljós.

Hefðbundinn landbúnaður og búskapur

Efla þarf tækifæri og möguleika landeigenda á að stunda landbúnað á sínum jörðum eða stofna til smábýla. Aðalskipulag Reykjavíkur setur stefnuna í þeim efnunum en efla þarf vitund landeigenda varðandi þau tækifæri sem þar gætu legið. Fjölbreytnin er of lítil en svæðið hefur mörg spennandi tækifæri sem þarf að virkja enda nálægðin við þéttbýlið mikil. Eins og kemur fram í áfangaskýrslu starfshóps Umhverfis- og auðlindaráðherra frá 2014, og kemur fram í landsskipulagstefnunni – bendir margt til til að landbúnaðarframleiðsla muni aukast í framtíðinni, m.a. í ljósi aukins ferðamannafjölda til landsins, og brýnt sé að landbúnaðarlandi sem hentar vel til ræktunar verði ekki ráðstafað með óafturkræfum hætti og mörkuð stefna um varðveislu góðs landbúnaðarlands. Þessi stefna stjórnvalda lá ekki fyrir við gerð gildandi aðalskipulags Reykjavíkur. Vegna þessa er lagt til eftirfarandi:

Aðgerðir:

- Skoða framangreint í tengslum við vinnu við hverfisskipulag fyrir Kjalarnes sem er hafin

- Sett verði af stað vinna við að flokka landbúnaðarland á Kjalarnesi eftir gæðum þess og höfð verði hliðsjón af vinnu viðkomandi ríkisstofnana og greiningu landbúnaðarlands sem þegar hefur farið fram.¹ Þessa greiningu mætti mögulega vinna samhliða eða í tengslum við hverfisskipulagsvinnu á Kjalarnesi.
- Á grundvelli greiningar á verðmæti landbúnaðarlands verði metið hvort ástæða sé til að endurskoða einstök stefnuákvæði í gildandi aðalskipulagi:
 - Í því samhengi gæti komið til greina að setja ákveðnari markmið um að ekki verði gengið á verðmætt landbúnaðarland, t.d. þegar land á bújörðum eru tekin annarra nota.²
- Markmið um verndun landbúnaðarlands mætti tengja við heimildir um stofnun smábýla, t.d. að forðast að skipta út úr jörð góðu ræktarlandi. Einnig mætti huga að því að setja fram auknar kröfur við mat á umsóknum um smábýli, að gerð verði nánari grein fyrir ráðstöfun lands, ræktun og almennt um hvernig staðbundin gæði verða nýtt og landgæði bætt.³
- Forðast að skógrækt eigi sér stað á svæðum sem talin eru góð ræktarlönd.⁴
- Þauleldi gangi ekki á verðmætt ræktarland.

Þauleldi

Skilgreining á þauleldi: Framleiðslukerfi þar sem dýr eru ræktuð innandyra og fóðruð á tilbúnu fóðri og þar sem þörf er á tíðri lyfjagjöf til að hafa stjórn á sjúkdómum sem eru stöðug ógn við þessar aðstæður. Eftirfarandi reglugerðir gilda um þauleldi: Nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun, með síðari breytingum. Nr. 804/1999 um varnir gegn mengun vatns af völdum köfnunarefnissambanda frá landbúnaði og öðrum atvinnurekstri, með síðari breytingum. Nr. 520/2015 um eldishús alifugla, loðdýra og svína

Setja þarf ákveðnar takmarkanir á þauleldi og skilgreina mætti nánar landbúnaðarsvæði eftir því hvernig gæði landsins eru nýtt til búrekstrar. Setja þarf skorður við því mikla landi sem fer undir þauleldi enda hefur það að einhverju leyti óbein áhrif á nærliggjandi svæði. Þauleldi er skilgreint í skipulagsreglugerð sem framleiðslukerfi þar sem dýr eru ræktuð innandyra og fóðruð á tilbúnu fóðri og þar sem þörf er á tíðri lyfjagjöf til að hafa stjórn á sjúkdómum sem eru stöðug ógn við þessar aðstæður. Reglugerðir sem gilda um þessa starfsemi: Nr. 785/1999 um starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem getur haft í för með sér mengun, með síðari breytingum. Nr. 804/1999 um varnir gegn mengun vatns af völdum köfnunarefnissambanda frá landbúnaði og öðrum atvinnurekstri, með síðari breytingum. Nr. 520/2015 um eldishús alifugla, loðdýra og svína

¹Umræddar leiðbeiningar liggja ekki enn fyrir, en einstök sveitarfélög hafa ráðist í þessa vinnu í tengslum við gerð aðalskipulags, sjá til dæmis *Aðalskipulag Hrunamannahrepps 2016-2032* (tillaga), bls. 13-14.

² Hér þarf að horfa til 2 og 3. mgr. jarðalaga nr. 81/2004 m.s.br. um umleitun sveitarstjórnar til landbúnaðarráðherra vegna breytinga á landbúnaðarlandi stærra en 5 ha og einnig minna en 5 ha ef um gott ræktarland er að ræða. Landbúnaðarland hefur verið flokkað eftir gæðum þess til akuryrkju/ræktunar. Það land sem telst hæft til akuryrkju er talið verðmætast.

³ Sbr. markmið um jarðabætur í Búnaðarlögum nr. 70/1998 m.s.br., grein 6.

⁴ Í AR2010-2030 eru reyndar mjög þröngur heimildir um skógrækt á landbúnaðarsvæðum og hún aðeins heimil ef hún tekur til minna landsvæðis en 10 ha, að öðrum kosti þarf að breyta aðalskipulagi. Með þessu ákvæði er landbúnaðarlandið varið fyrir skógrækt og með þessu undirstrikað að skógræktin verði einkum í hinu skilgreinda Græna trefli. Þetta þarf að skoða í samhengi við kaflann hér að neðan um skógrækt, hvort ástæða sé til að víkka út möguleika skógræktar á landbúnaðarsvæðum.

Aðgerðir:

- Ekki verði heimilt að stofna til þauleldisbúskapar á öðrum jörðum eða lögbýlum en þeim sem þegar hafa útgefið starfsleyfi í dag.
- Skilgreina slík svæði (mögulega) sem iðnaðarsvæði ef umfang framleiðslu eru komin yfir ákveðin mörk.

Til að takmarka umfang þauleldis á Kjalarnesi og skapa ákveðnari stýringu á þróun þess, er lagt til að eftirfarandi breyting verði gerð á aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030:⁵

- Gerður verði greinarmunur á landbúnaðarsvæðum eftir eðli búrekstrar og hvernig staðbundin gæði lands eru nýtt. Landbúnaðarsvæðum verði skipt í tvo meginflokka:⁶ L1. Hefðbundinn landbúnaður.⁷ Þar sem ábúandi heldur búfé og ræktar land og matvæla- eða fódurframleiðsla byggir á staðbundnum landgæðum, með sjálfbæra landnýtingu að leiðarljósi. Almennar heimildir um mannvirkjagerð og uppbyggingu á landbúnaðarsvæðum gilda á þessu svæði; L2. Þauleldi. Svæði innan bújarða sem nýtt er til umfangsmikils búfjárhalds og matvælaframleiðslu sem ekki byggir á staðbundinni ræktun lands og öðrum landgæðum. Búskapur sem fellur undir skilgreiningu þauleldis⁸ er einvörðungu heimill á landbúnaðarsvæðum

Við afmörkun L2 verði miðað við núverandi umfang þauleldis, samþykktá stækkun í deiliskipulagi og eðlilegt svigrúm til þróunar. Almennt verði þó miðað við að afmarka L2 þröngt og tryggja að þauleldisbúum fjölgi ekki og/eða verði eingöngu bundin við núverandi svæði.

Ferðaþjónusta

Tækifæri liggja á svæðinu tengt vaxandi ferðamennsku, svæði er í nálægð við stórt markaðssvæði höfuðborgarinnar. Á Kjalarnesi eru góð landgæði þó vanti töluvert upp á nýtinguna í dag og draga þarf úr einhæfni og gæti ferðamennska komið þar sterk inn. Eins og fram kemur í landsskipulagsstefnu að skipulag landnotkunar stuðli að eflingu ferðaþjónustu í dreifbýli um leið og gætt verði að því að varðveita þau gæði sem eru undirstaða ferðaþjónustu. Við skipulagsgerð sé leitast við að greina sérstöðu, styrkleika og staðaranda viðkomandi svæðis m.t.t. tækifæra í ferðaþjónustu. Ákvarðanir um ferðaþjónustu taki mið af náttúruverndarsjónarmiðum og uppbygging nýtist jafnt íbúum og ferðamönnum. Ákvarðanir í þessum málum verða að grundvallast á greiningu, flokkun og kortlagningu svæðis. A.k.a. vandaður og faglegur undirbúningur. Eins og kemur fram í aðalskipulagi Reykjavíkur þá er þó mikilvægt er að virða og vernda Kjalarnesið sem landbúnaðarsvæði og dreifbýli, en hins vegar þarf enn frekar að stuðla að fjölbreyttari búsetukostum og öflugum atvinnulífi á svæðinu

Aðgerðir:

⁵ Þó ekki fyrr en vinna við greiningu landbúnaðarlands er lokið.

⁶ Núverandi sérskilgreining fyrir svæði í Nesvík (L1), varðandi ferðaþjónustu og þyrpingu íbúðarhúsa, héldi sér (fenga þó aðra tilvísun), en hún verður væntanlega til skoðunar við gerð hverfisskipulags fyrir Grundarhverfi og nágrenni.

⁷ Þ.m.t. lífrænn eða vistvænn landbúnaður.

⁸ Lagaleg skilgreining á þauleldi er ekki skýr nema þau viðmið sem koma fram í lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000 m.s.br. Starfsleyfisskyldur landbúnaður sem hefur mengunarhættu í för með sér, er annað viðmið, og slíkur landbúnaður yrði ávallt á svæði L2.

- Efling á hugtakinu ferðaþjónustu bænda á svæðinu sem er víða á landsbyggðinni og gegnir mikilvægu hlutverki sem auka búgrein á mörgum landbúnaðarsvæðum
- Tryggja þarf aðgengi almennings að svæðum með útivistargildi og taka frá þau svæði sem hafa sérstakt verndargildi, td. strandlengjunni.
- Skoða möguleika á eflingu ferðamennsku á svæðinu í tengslum við vinnu við hverfisskipulag.
- Kjalarnesið verði tengt inn í þá vinnu sem fer af stað bráðum í tengslum við endurskoðun á ferðamálastefnu Reykjavíkurborgar 2011-2030.

Loðdýrarækt

Erindi hafa borist til skipulagsyfirvalda í gegnum árin um loðdýrarækt á svæðum á Kjalarnesinu. Loðdýrarækt nýtir ekki hefðbundið landbúnaðarland auk þess sem sú framleiðsla er ekki ætluð til manneldis. Loðdýrarækt hefur sætt vaxandi gagnrýni á undanförunum árum vegna dýraverndunarsjónarmiða. Mikilvægt er að dýrin fái uppfylltar sínar eðlislegu þarfir í öllu búafjrhaldi. Slík framleiðsla fellur illa að markmiðum aðalskipulags um sjálfbæra þróun. Jafnframt í leiðinni þarf að skoða frekar umhverfisáhrif, dýraverndunarsjónarmið og hvað önnur lönd hafa verið að gera í þessu samhengi.

Aðgerðir:

- Lagt er til að loðdýrarækt verði gerð óheimil innan sveitarfélagamarka Reykjavíkur.

Skógrækt

Efla þarf uppbyggingu á skógrækt. Það gæti aukið landgæði til ræktunar og aukið tækifæri í þeim efnum vegna nálægðar við markað og neytendur. Gífurlega stór landsvæði eru á Kjalarnesinu sem hægt væri að nýta undir skógrækt og tækifæri þar til að skipuleggja það heildstætt. Skjólmyndun vegna skógræktar getur einnig haft áhrif á veðurfar á íbúðarsvæðum á Kjalarnesi og í þéttbýlinu.

Aðgerðir:

- Efling á samstarfi við skógræktarfélag og landeigendur.
- Setja af stað lagntímaverkefni með framkvæmdaáætlun til 2030.
- Aukið fjármagn með aðkomu ýmissa hagsmunaaðila.

Útivist

Esjan og önnur mikilvæg útivistarsvæði eru á Kjalarnesinu og miklir möguleikar á svæðinu til framtíðar til útivistar og afþreyingarmöguleika. Auka þarf fjölbreytnina í þeim efnum.

Aðgerðir:

- Markviss áætlanagerð um uppbyggingu stígakerfis á Kjalarnesi.
- Betra aðgengi að opnum svæðum og sjónum.
- Bætt stígakerfi meðfram sjónum.
- Opna gömlu póstleiðina í Esjuhlíðum fyrir gangandi, hjólandi og ríðandi umferð.